

Impulzus kontroll zavar (ICD) Parkinson- kórban – Tudnivalók betegek részére

MIT JELENT AZ IMPULZUS KONTROLL ZAVAR ÉS MILYEN GYAKORI PARKINSON-KÓRBAN?

Az impulzus kontroll zavar olyan, Parkinson-betegségben is előforduló tünetcsoport, amelyre túlzott vagy ártalmas késztetések jellemzők. Járhat visszatérő, kényszeres gondolatokkal és uralhatatlan késztetésekkel, melyek különböző cselekvésekre sarkallnak. Gyakran jelentkeznek a gyógyszeres kezelés mellékhatásaként is. A betegek nem mindig látják be a gondolatok, késztetések kóros voltát.

MILYEN SAJÁTSÁGOKAT LEHET ÉSZLELNI AZ ICD-TŐL SZENVEDŐ PD BETEGEK VISELKEDÉSÉBEN?

Az ICD-betegeknél előfordulhat:

- Túlzott szerencsejáték
- Falásrohamok
- Vásárlási mánia
- Fokozott szexuális aktivitás

Ezek a magatartásformák személyes, családi és egyéb szociális problémákhoz vezethetnek. Például a szerencsejáték függőség akár súlyos pénzügyi gondokhoz vezethet. Az evési kényszer jelentős hízást idézhet elő.

Egy másik kóros viselkedésforma az úgynevezett „punding”, mely ugyanannak a cselekménynek a kényszeres ismételtetését jelenti, például szétszedni, majd megint felépíteni egy számológépet, szétpakolni és elrendezni a könyveket a polcon, újra és újra.

ÖSSZEFÜGG-E AZ ICD JELENLÉTE A PARKINSON-KÓRRÁ ADOTT GYÓGYSZEREK SZEDÉSÉVEL?

Az ICD megjelenhet a terápiától függetlenül Parkinson-kórban. Azonban gyakoribb az ún. dopamin agonista gyógyszereket szedők körében. Ezek közé tartoznak:

- Pramipexol
- Ropirinol
- Rotigotin

ICD előfordul a gyógyszeres kezelésben nem részesülő, vagy más gyógyszerrel kezelt betegeknél is, bár ritkábban.

HONNAN TUDHATOM BETEGKÉNT, HOGY KIALAKULHAT-E NÁLAM ICD?

Azok, akiknek a személyiségére újdonságkeresés, impulzivitás (indulatoság) jellemző, hajlamosabbak az ICD-re. Már korábban is szerencsejátékot űző vagy rendszeresen alkoholt fogyasztó betegeknél még nagyobb a veszély. A férfi nem és a fiatalabb életkor is kockázatot jelentenek. De a legjelentősebb tényező a dopaminagonista szerek szedése, főleg ha ezeket nagy dózisban alkalmazzák.

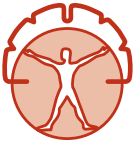
MIT TEHETEK, HA ARRA GYANAKSZOM, HOGY ICD-BEN SZENVEDEK?

A legfontosabb a betegség felismerése még azelőtt, hogy jelentős anyagi problémákat vagy a családi kapcsolatok sérülését okozná. Ha úgy gondolja, hogy Ön vagy a hozzátartozója ICD-ben szenved, kérjen orvosi segítséget. Kérje meg az orvosát, hogy négy szemközt, nyugodt körülmények között beszélhessenek. Hogyha nehezebbé esik beszélni ezekről a problémákról, akkor leírhatja a tapasztalatait és kérdéseit, és ezt mutatja meg az orvosának a legközelebbi vizit alkalmával. Mint más esetekben, ilyenkor is hasznos lehet, ha a partnerét, gondviselőjét, barátját vagy rokonát magával viszi a megbeszélésre. Ők segíthetnek megtalálni a módját, hogy hogyan birkózzon meg a helyzettel.

Előfordul, hogy az ICD betegek nem érzékelik a tüneteket, vagy nincsenek tisztában azok jelentőségével. Mások titkolni szeretnék a betegségüket. Ezért is nagyon fontos, hogy a betegek családtagjai és gondviselői is kapcsolatot tartsanak az egészségügyi szakszeméllyel, így észlelni és követni tudják az ICD-re utaló tüneteket.

KEZELHETŐ-E AZ ICD?

Igen, az ICD kezelhető. Először is, az orvosa módosíthatja a Parkinson-kór miatt alkalmazott terápiát. A dopamin agonista szerek leállítása vagy dózisuk csökkentése gyakran már önmagában is elégséges. Azonban semmiképp ne hagyja abba a gyógyszereinek a szedését, vagy módosítsa azok dózisát anélkül, hogy az orvosával egyeztetne. Ha nem nagyon súlyos az ICD, akkor lehetséges úgy módosítani a gyógyszerelést, hogy a mozgással kapcsolatos tünetek se romoljanak. Néhány esetben a dopamin agonista kezelés hirtelen félbeszakításának mellékhatásai lehetnek:

Impulzus kontroll zavar (ICD) Parkinson- kórban – Tudnivalók betegek részére

- Szorongás
- Depresszió és apátia
- Kimerültség érzése
- Alvászavarok
- Testszerte jelentkező fájdalom

Depresszió vagy hangulatzavarok előfordulása esetén forduljon pszichiáter szakorvoshoz, mert speciális gyógyszerekkel ezek a panaszok enyhíthetők. Az ICD-vel megbirkózni nem könnyű, azonban segíthet, ha megtalálja azokat a módszereket, amik Önnél célravezetőek. Fontos, hogy nyitott maradjon a lehetőségekre és rendszeres kapcsolatban maradjon mind az egészségügyi személyzettel, mint a családtagjaival vagy gondozójával.